

Italská gramatika V

– koncovky -o, -a, -i, -e v přičestí

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Šimon Daníček.

Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz; ISSN 1802-4785.

Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV).

Italská gramatika V

– koncovky -o, -a, -i, -e v příčestí

V italštině se někdy povinně promítne číslo a rod do příčestí (*parlato* od *parlare*, *venduto* od *vendere* a *capito* od *capire*), např. ve větě *Le ho viste*. (Viděl jsem je.)

Ženský rod a množné číslo se nám promítly do koncovky příčestí od *vedere* – namísto základního *visto* tedy použijeme *viste*.

Italská gramatika V

– koncovky -o, -a, -i, -e v přičestí

Koncovky mohou být následující (*lo* a *la* se v tomto případě stahují na pouhé *l'*):

j. č. m. r:	-o	(L'ho visto. = Viděl jsem ho/to.)
j. č. ž. r:	-a	(L'ho vista. = Viděl jsem ji.)
mn. č. m. r:	-i	(Li ho visti. = Viděl jsem je.)
mn. č. ž. r:	-e	(Le ho viste. = Viděl jsem je.)

Italská gramatika V

– koncovky -o, -a, -i, -e v přičestí

Výše zmíněné příklady popisují situaci, kdy je spolu s přičestím použito osobní zájmeno ve čtvrtém pádě (lo, la, li, le).

Případů, kdy se zohledňuje číslo a rod v přičestí je ale vícero.

Pojďme si je vyjmenovat všechny:

Italská gramatika V

– koncovky -o, -a, -i, -e v příčestí

1) spolu s příčestím je použito osobní zájmeno 3. osoby ve 4. pádě (lo, la, li, le) (osobní zájmena viz kapitola II této série):

L'ho vista. (Viděl jsem ji.)

Italská gramatika V

– koncovky -o, -a, -i, -e v přičestí

2) spolu s přičestím je použito pomocné sloveso *být*, což se děje:

a) u mnohých sloves pohybu (např. *andare* = jít, *venire* = přijít, *cadere* = spadnout):

Karin e Lotka sono andate via. (Karin a Lotka odešly.)

Italská gramatika V

– koncovky -o, -a, -i, -e v příčestí

b) u mnohých sloves vyjadřujících změnu stavu (např. *diventare* = stát se, *nascere* = narodit se, *morire* = zemřít atd.):

È nata nel 2001. (Narodila se roku 2001.)

Pozor! Někdy se v jistých případech u stejného slovesa používá *essere* a v jiných *avere*. Pravidlem budiž, že pokud po slovese následuje předmět ve 4. pádě, použijeme *avere* (*Hai finito la birra?* = Dopilas to pivo?) a pokud ne, *essere* (*Il film è già finito.* = Ten film už skončil.).

Italská gramatika V
– *koncovky -o, -a, -i, -e v přičestí*

c) u zvratných sloves

Vi siete divertiti? (Bavili jste se?)

Italská gramatika V

– koncovky -o, -a, -i, -e v přičestí

Pozor! Použití různých koncovek v přičestí jsme si zde ukázali na času *passato prossimo*, ale dochází k němu – při splnění výše zmíněných podmínek – ve všech složených (pomocné *být* či *mít* + přičestí) časech a způsobech.

Pozor! Se změnou základního *-o* na *-a*, *-i* či *-e* se v italštině setkáte i v jiných případech (v jiné než 4. osobě či v kombinaci se slovíčky *ne* a *ci*), nicméně změna v nich není povinná.

Italská gramatika V

– koncovky -o, -a, -i, -e v příčestí

TEST:

- 1) Viděla jsem ji včera. (vedere)
- 2) Viděli se včera. (vedere)
- 3) Sešli jsme schody. (scendere)
- 4) Sešla dolů a posadila se. (scendere, sedersi)
- 5) Co se stalo? (succedere)
- 6) Běželi jsme maraton. (correre)
- 7) Odběhli pryč. (correre)
- 8) Porodila chlapečka. (partorire)
- 9) Narodil se roku 2003.
- 10) Zkusíte si vzpomenout na dvě základní situace, kdy se v koncovce příčestí zohledňuje rod a číslo?

Italská gramatika V

– koncovky -o, -a, -i, -e v příčestí

ŘEŠENÍ:

- 1) L'ho vista ieri. (zájmeno ve 4. pádě)
- 2) Si sono visti ieri. (zvrtné sloveso)
- 3) Abbiamo sceso la scala. (předmět ve 4. pádě)
- 4) È scesa e si è seduta. (pohyb bez předmětu ve 4. pádě)
- 5) Che cosa è successo? (změna stavu, událost)
- 6) Abbiamo corso una maratona. (předmět ve 4. pádě)
- 7) Sono corsi via. (pohyb bez předmětu ve 4. pádě)
- 8) Ha partorito un bambino. (není důvod pro změnu)
- 9) È nato nel 2003. (změna stavu, událost)
- 10) Při použití osobního zájmena 3. osoby ve 4. pádě (lo, la, li, le) a při použití pomocného slovesa *být* (essere).